1872. IV. évfolyam. 84. szám. Szombat, április 27.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: **Főpiacz, Vecsey-ház földszint** a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok semadatnak vissza.

Szabad-e a király czége alatt korteskedni?

** Merész gondolatok nyilt kimondásához épen nincs szokva a világ. — Akár a vallási, akár a társadalmi, vagy a politikai élet terén nézünk szét: igazolva látjuk ezt.

Nem csodálkozhatunk tehát, ha nagy zajt ütött a sajtóban ama kis czikk, melyet Jókai lapja után mi is közrebocsátottunk mult számunkban, mely erélyesen figyelmezteti a kormányt, hogy ne korteskedjék a királylyal.

Elvelleneseink nagyon élére állitják e dolgot, s azt olvassák ki ama czikkből, mintha az ellenzék ugy gondolkodnék, hogy — az uralkodónak nem volna szabad akarata, s pártunk feltenné róla, hogy korteseszköznek bocsátja magát a kormány rendelkezése alá.

Távol legyen tőlünk, mintha mi a magyar koronát fején viselő uralkodót ama fényhez nem illő gyanusitásokkal illetnők. Ellenkezőleg. Mi jól értjük az irás ama szavait, hogy add meg a királynak, ami a királyé. És mi köteles tisztelettel is viseltetünk iránta.

De a dolognak más oldala is van.

Elvitázhatlan tény az, hogy nincs és nem is lehet oly kormány, melynek kisebb-nagyobb mértékben ne volna befolyása a koronás főre. Igy is kell annak lenni; mert ha a fejedelem a nemzeti kormány meghallgatása nélkül uralkodik, nem jöhet más elő, mint — az egyeduraság, mely zsarnokságra vezet.

Az uralkodó soha nem vonathatik felelősségre; helyette és nevében a kormány tartozik számolni.

Nem a királyt, hanem a kormányt vonjuk kérdőre a király minden tetteért.

Nem a koronás király személyét támadta meg tehát ama kérdéses czikk, hanem egyszerü figyelmeztetés volt az a kormányhoz, miszerint kerülje el még látszatát is annak, hogy a király alföldi utja valami korteskedési mellékczéllal van összekötve.

Igy helytelen ama feltevés is, hogy a királytól a kérdéses felszólalásban meg volna tagadva — a szabad akarat.

Nem olvashatta ki senki s ugy mi sem ama czikkből, hogy a királynak volna szándékában a korteskedés.

De igenis, jelezve volt a körülmény, mely szerint az lehetséges volna; feltéve, hogy a magyar király tetteire, a magyar kormánynak befolyást kell gyakorolni.

És ez az állitás nem is oly merész, mint első tekintetre látszik.

Az a kérdés, van-e valami ok az ily gyanura?

Igenis van.

Ott a trónbeszéd.

Azt senki sem fogja állitni, hogy azt a király saját kezüleg, önjószántából készitette; hanem csinálta a kormány, mely a trón fényét nem átallotta a nemzet nagy többsége véleményének elkárhoztatásával meghomályositani.

Ha a trónról hallánk korteshangokat, hogyne képzelnők annak lehetőségét, hogy a kormány a király alföldi utját is pártérdekből rendezte mostanra.

Hiszen a vizár, már régebben dulong ott. A kormánynak erről régen tudomást kellett szerezni. És a veszély első perczeiben talán jótékonyabb hatásu is lett volna a király utja.

Ime, ez okok könnyen vezethetnek némelyeket arra, hogy a királyt a kormány nem az árvizekért, hanem a választási mozgalmak alkalmából utaztatja.

A király önállósága tehát épen nem vonatik kétségbe, azonban a kormány eljárása a király szabad akarata kifejlése körül is nagy befolyással van az ország dolgaira nézve.

S innen következtethető az is, hogy ha a fejedelmek nevében elkövetett dolgokat a fejedelem független akarata kifolyásának tekintenők: akkor nem lehetne oly könnyen — fátyolt vetni a multakra.

— **A király utjához.** A király Aradon egy éjet tölt; kisérete 60 személyből áll. — Szegeden az idő rövidsége miatt nem lesznek általános kihallgatások.

— **A pénzügyminisztérium** kimutatást fog készitni, öt évi müködéséről.

— **Őszinte vallomások.** A „Reform“ rettenetesen haragszik a nógrádi Deák-pártra, a miért egy választó kerületet feladott a baloldalnak — egyesség folytán. Ez alkalomból a nevezett lap elszólja magát, s ugy arczul csapja Tóth Vilmos belügyért, és átalában a jobboldalt, hogy azok azt nem egy könnyen moshatják le magukról. A nógrádi jobboldalnak szemére hányja a nevezett lap, hogy mit tett a megyei tisztujitásnál? — „Kompromittálta — ugymond — az országgyülésben a kormányt és az egész jobboldalt, midőn ezek azt, — a nógrádi Deák-pártot — a megyei restauracziónál elkövetett erőszakoskodásai miatt kényszerült készséggel szolidaritásukba fogadták. Tóth Vilmos akkor személyével fedezte azon nógrádmegyei jobboldalt, mely most, ugyszólván cserben hagyja a párt közügyét, s melyről azt hittük, azt reméltük, hogy minden felett erélyes, kitartó és győztes fog lenni. Vagy talán nem is volt jogunkban ennyit föltenni róla? Előzményei után volt jogunk. Oly czynikus emberek mint a nógrádiak, ne hozzák föl mentségül a közerkölcsiséget. Ez hypokrisis volna tőlük, mert ha ezen ok iránt oly érzékenyek, akkor minek itattak, etettek, vesztegettek Nógrádban jobboldal, baloldal oly irtóztatóan 1869-ben?“ Ily vallomásokat tesz a jobboldal egyik közlönye a nógrádi botrányról, mely ügyben Tisza Kálmán interpellálta is a belügyért. És a miniszter hü pártjával együtt szentesitette a nógrádi jobboldal törvénytelenségét; holott most magok is bevallják, hogy az csak erőszakoskodás volt. Tisza Kálmántésveleazigazságotakkor leszavazták. — Ki áll jót érte, hogy nem igy tett a jobboldal máskor is? — A „Reform,“ mely kifáradhatlan Tisza K. rágalmazásban, most fényes elégtételt szolgáltatott neki.

És most, Magyarország népe, csatlakozzál ama párthoz, mely — tudva — elnyomja az igazságot!

— **Lipót bajor herczeg,** Gizella főherczegnő mátkája, — hir szerint — az osztrák hadseregbe fog lépni.

— **Követésre méltó példa.** Temesvári közgyülése feliratot intéz az országgyüléshez és a kormányhoz az iránt, hogy a Németországból legujabban kiüzött jezsuitáknak hazánkban, különösen Temesvár körül ne engedtessék meg a letelepülés.

— **A szerb ertekezlet** N. Becskereken a következő határozatokat állapitotta meg: 1) A szerbek követeket választanak a pesti országgyülésre. 2) A szerb, román és tót képviselők külön, önálló határozott programmal biró pártot képeznek. 3) A szerbek támogatják a románokat, és a románok programmját Erdélyre nézve, mig azok nem törekednek Erdélynek Magyarországtól elválasztására. 4) A szerbek a horvát és szlavon királyságban levő nemzeti pártot támogatják föderativ programmjukkal. 5) A mennyiben a nemzeti érdekek nem szenvednek alatta, a nemzeti képviselők a pesti országgyülésen mindig a szélsőballal szavazzanak. Ez addig tart, mig a szélső balpárt a demokratikus s szabadelvü álláspontonvan. 6) A szerbek s követjeik minden parlamentáris eszközzel oda tartoznak törekedni, hogy minden kormányt, mely a keleti keresztyének egyesülése ellen müködik, megbuktassanak, és 7) a szerbek minden egyes választókerületben állitsanak föl jelöltet, és ahol nincsenek többségben, lépjenek közös egyezményre az illető kerület más nemzetiségü balpárti képviselőjével a teendők közössége iránt.

Készülődések a jövő választásra.

** Özönnel érkeznek az országból a választási mozgalmakról szóló hirek.

Nekünk — fájdalom — nincs annyi terünk, hogy registrálhatnók mind a felmerülő hireket.

Különben is, nem egészen biztosan eligazitók a tudósitások, mert például a „Pesti Napló“ nem tud felemliteni egy kerületet sem, melynek utána ne tenné, hogy — itt a Deák-párt győzelme bizonyos.

Pedig ki hinné, hogy Magyarország meg volna elégedve kormányával, és hogy annak uralmát továbbra is szentesitené?

Képzeletnek is merész.

A kormánypárt ugyan mindenütt feltolja jelöltjeit, még ott is, hol hivei nem mutatkoznak.

Biharmegye területén csak három helyen léptet fel jelöltet a kormány, Komlóssy Antalt Ugrán, Csutakot Szalontán, Tisza Lajost Margitán, Belényesen három jelölt van, Joanesku, Vass, Kozma Pártin.

Hódmezővásárhely is elpártolt Szilágyi Virgiltől, s az ellenzék egy egyetemi tanárt, Herczeg Mihályt léptet fel jelöltül, ki egykor a Cziráky János nevelője volt.

Budán is mozog a baloldal; itt egyik kerületben Simonyi Ernő, a másikban Andorffy ügyvéd lesznek az ellenzék jelöltjei. És most — Ós-Buda gyermeke, fel szaporán!

Szabadkán a volt képviselőket, Mukics Ernőt és Vargát nagy lelkesedéssel fogadták, s felkérték őket ismét a jelöltség elfogadására.

Györffy Gyula Nagyvárad derék képviselője tegnap előtt érkezett meg. A vasutnál nagyszámu választói várták reá, kik megérkezése alkalmával lelkesült éljenekkel fogadták. Üdvözlő beszédet Mezey Mihály mondott; beszédében kiemelte, hogy Nagyvárad ellenzéki polgárai meg vannak elégedve képviselőjük müködésével, mert a zászlót, melyet választói kezébe adtak, oly tisztán hozta vissza, amint kellett. S reméli, hogy ha a legközelebbi választások alkalmával Nagyvárad város választó polgárainak bizalma benne összpontosul, a nehéz megbizást — küzdeni Magyarhazánk függetlensége és jóléteért — ismét elfogadja. Az éljenzéssel fogadott beszédre Györffy Gyula megindult hangon válaszolt. Elmondá, hogy ő mitsem hozott haza, mert az ellenzéknek oly akadályokkal kelle küzdeni, melyeknek legyőzése jelenleg nem sikerült. De hiszi: hogy jövőre siker koronázza fáradozásaikat s a czélt — mely nem egyéb, mint boldog és független Magyarország — el fogják érni. Beszédét lelkesült éljenzéssel fogadták.

A nemzeti szinház intendánsának is kedve jött a politikai szereplésre, mely téren aligha fog több babért aratni, mint a jelenlegin. Orczy Bódog báró a függedi kerületet szándékozik boldogitani, ha ugyan Függeden — függét nem mutatnak neki.

Orczy is ellenzéki volt eddig, s most kormánypárti.

Az ily délignyitó férfiak csakugyan a — kormánypártba valók.

Külföld.

\+ **Franczia ország.** A 22-én ujonan megnyitott nemzetgyülés első tanácskormányában a napirend megállapitása élénk vitát szült és Thiers inditványának elfogadásával végződött mely szerint előbb az államtanács fölötti javaslat és aztán a hadseregre vonatkozó törvény lett kitüzve megvitatás végett. A pártok merev ellentétessége kirivóbb mint valaha és általában rosz hangulat uralkodik a nemzetgyülés irányában, mely maga is csak azon egyetlen hitet vallja, hogy Thiers nélkülözhetlen férfiu, kiben mindegyik párt megbizhatik. A pártok számaránya következő: a jobboldal 124, a szélső jobboldal 54 szavazattal bir, s ekét párt határozottan monarchicus érzelmü, a jobbközép párt 250 szavazattal rendelkezik, ez orleans párti; a balközép 97 szavazattal, mely alkotmányos és mérsékelt köztársasági; a balpárt 161 szavazattal mely Thiers tulajdonképeni pártjának tartatik és a szélső balpárt, mely radikalis és Gambetttát követi 70 szavazattal. Kereskedelmi miniszternek Tittereuc de Bort nemzetgyülési tag neveztetett ki, aki a védrendszer barátja és Thierssel mindenben egyezik. — Hogy Franczia országban mennyire uralkodik a németekelleni gyülölet, még a tudomány terén is, mutatja azon tény, hogy egy párisi jogtanárt hallgatói lepiszegtek, mert előadás közben Savignyre a hires német tudósra mert hivatkozni, a tanár azonban elég bátor volt megjegyezni, hogy a tudomány nem ösmer gyülöletet.

Spanyolországban javában foly a carlista mozgalom. Don Carlos, a madridi herczeg, szózatot bocsátott közre, melyben magát egy nagy katholikus hadsereg előharczosának nevezve, a polgárháborut ez alkalommal gyorsan igéri befejezni. A spanyol kormány erélyesen iparkodik a felkelés terjedését meggátolni, és ebben a határőrök által tetemesen gyámolittatik, kik Don Carlos testvérét, Alphons herczeget a határon be nem bocsátották, hanem Svajczba menni kényszeritették. — Egyébiránt a kormány erélye máris erőt vett a felkelésen és a király trónbeszéde, melylyel a cortest megnyitá, szintén megteendi hatását, mert a felkelésről szólva, ezeket mondá: azon párt, mely az ország hagyományosintézményeit gyülöli, fegyvert ragadott; de kormányom, okulva a multak példáját, most nem kegyelmes, hanem kérlelhetlen szigort fog alkalmazni a rendzavarók ellen. Végül pedig ezeket mondá: én sohasem leszek tolakodó, de mindig helyt fogok állani azon polczon, hova a nemzet bizalma és az alkotmány emelt.“

\+ **Északamerikaban** a sajtó által képviselt közvélemény és a követek háza egyaránt követelik a hirhedt indirect követelések visszavonását, melyeket csak álszégyenből tartott fen a kormány. Átalában az Alabama ügyben elfoglalt ferde helyzet közroszalásra talál és Grant ujabbi megválasztatása e miatt még kétségesebbé vált.

\+ **Angliaban** a parlamentarismus már a legközelebbi napokban ujabb diadalt fog aratni a Gladstone miniszterium visszalépése által, melyre egyedül épen Gladstone miniszteriumának alkotmányos érzülete szolgáltatja az okot. A kormány ugyanis kijelentette, hogy a dublini egyetemre vonatkozó törvényjavaslatnak csak azon részét akarja elfogadni, mely a tudori eskü eltörlésére czéloz, s ha mégis másik része, mely az egyetem gyökeres ujjá alakitását tervezi, szintén elfogadtatik, ez esetben le fog köszönni. Disraeli s a conservativek készülnek már Gladstone örökségének átvételére.

UJDONSAGOK.

* A **debreczeni baloldali párt bizottmánya** mai napon tartott ülésében Molnár György elnök tudatván, hogy Tisza Kálmán képviselőnk május 5-án fog Debreczenbe jönni, s május 4-én terjesztendi elő a mult országgyülés alatti eljárásról szóló jelentését, e hir nagylelkesedéssel fogadtatott, s az ünnepélyes elfogadás iránti intézkedésre küldöttség neveztetett ki. A baloldali párt nevében Molnár György a baloldali párt elnöke fogadja Tisza Kálmánt, ki is, az eddigi megállapodás szerint, a főiskola imatermében terjeszti elő jelentését. Azt hiszszük, hogy a különben téres terem is szük lesz az érdeklett közönség befogadására.

* A **Némethy Lajos** elválasztott lelkészünk hivatalos meghivására kinevezett küldöttség, több önként csatlakozó egyháztanácsos és egyháztag társaságában csütörtökön utazott B.-Ujfaluba, kiküldetése teljesitésére. Az elválasztott lelkész elfogadta a meghivást; s nagy örömmel győződött meg a küldöttség arról, hogy elválasztott lelkészünk szónoki tehetségének s átalában azon kiváló tulajdonoknak birtokában van, melyeket a nagyfontosságu debreczeni lelkészi állomást elfoglaló lelkipásztoroktól, az egyház, az iskola, a nevelés, a müvelődés és a haza érdekeire való tekintettel méltán megvárhatni. — Elválasztott derék lelkészünk szép rokonszenves hanggal bir; előadását erő és kellem, folyékonyság, melegség, emelkedettség jellemzi. Rövid, de fontos beszéde, melyben állomása elfogadása iránt nyilatkozott, rendkivüli hatást gyakorolt a jelenvoltakra, annyira, hogy az öröm és elérzékenyülés csaknem kivétel nélkül mindenki szemébe könyeket csalt. Szóval, a küldöttség meggyőződött, hogy a választás szerencsésen ütött ki. —

* **Kiss Lajos** május 2án, Patay István pedig május 5-én adnak számot választóik előtt, országgyülési eljárásukról. — a városház nagy tanácstermében.

* **Kegyes hagyományok.** A tegnapi napon elhalt városi polgár Komáromy Mihály a czegléd utczán épitendő ref. templom alapjára jelentékeny hagyományt tett. Ugyanis körülbelől 10.000 ftot érő ház áraból 730 ft magán hagyományon s az alábbi 600 fton tul esőrészt hagyta a fentirott czélra. Ezenkivül a ref. ispotályi szegények pénztárának 200 ftot, a kisdedóvodának 200 ftot, a polgári kórháznak is 200 ftot hagyott. Egyéb vagyonában rokonait tette örökösökké.

* **A városi szervezési munkálatokra** érkezett miniszteri leiratok iránt adandó véleményezéssel a szervező küldöttség2 alküldöttséget bizott meg. Azt hiszszük, hogy az ujabb szervezési munkálatok 10 nap alatt egészen elkészülnek.

* **Az egyhaakerületi gyülés** tegnap rekesztetett be. A hittanszaki tanárkar egy irodalmi vállalat tervét mutatá be, mely szerint az egyházkerület támogatása mellett egy hetilap volna kiadandó, az egyházi és iskolai érdekek képviselése czéljából. E terv örömmel fogadtatott, s az inditványozó tanárokra bizatott annak kivitele.

* **Radi József** alapitványából Tamásy Károly gondnok által a belügyminiszterhez felküldött 4000 ft, az 1870 és 1871-ik évi elemi csapással sujtott következő megyék közt osztatott ki: Vasmegyének 700 ft, Beregnek 600 ft, Sopron megyének 1000 ft, Torna megyének 1000 ft, Torda megyének 700 ft.

* **Gyülesek holnap.** Sok gyülés van holnapra tervezve. A gőzmalomtársulat délelőtt tiz órakor a városház nagy tanácstermében, — a nőegylet délután 3 órakor ugyanazon helyen, — a lövészegylet délután négy órakor az ügyvédegylet helyiségében tartja ülését.

* **A főiskolai** sorsjáték nyereménytárgyai közül, ma egy láda ezüstnemü ismét megérkezett; e tárgyak később közszemlére lesznek kiállitva.

* **A debreczeni iparos ifjuság** egyletének alapszabályai a belügyminisztérium által csekély módositással a lattamozási záradékkal elláttatván, megerősittettek, s tegnapelőtt leérkeztek.

* **Beküldetett.** Kedves kötelességemnek tartom Debreczen városa derék lakosainak, a kik rövid betegségem alatt az őszinte részvét oly félremagyarázhatlan tanujeleit adták, ezennel a legforróbb hálámat kitejezni. Ezen rögtöni változás és ép oly rögtön történt helyreállitásom, mindazok számára megmagyarázhatlan s megfejthetlen rejtély maradand, a kik a magnetismus s szellemi irás törvényeivel a legbehatóbb tanulmányok folytán, meg nem ismerkedtek. A mediumitások kifejlodése eleinte rendesen ily szokatlan tüneményekkel szokott összekötve lenni, s a szellemi igazságok mértéktelen buvárlatából keletkezik. Komoly intés ez azokra nézve, a kik szellemi buvárlataikban a mértéken tulcsapnak, mértékletesség igényeltetvén ugy az anyagi, valamint a szellemi élvezetekben is. Debreczen, 1872. április 26. Dr. Weber Ignácz, hasonszenvi orvos.

* **A timárczéh** ma reggel 8 órakor gyülést tartott a városház nagy termében, s ott kimondatott, hogy a czéh — mint ilyen — megszünik létezni, s az uj ipartörvény értelmében ipartársulatta fog alakulni. Városunkban e téren — tudtunkkal — ez az első mozgalom. Reméljük, a többi czéh is követni fogja a jó példát.

* **Derssin lovarkörében** ma este nagyszerü müelőadás tartatik a magasabb lovaglás müvészetéből és lóidomitás gyakorlatából, — egészen uj müsorozattal; lesz uj némajátek is. Figyelmeztetjük erre a közönséget.

* **Rablógyilkos.** Emlitettük nem rég, hogy egy debreczeni polgártól saját cselede 800 fttot lopott s azzal megszökött; a tolvaj itt már Szolnoki József álnéven tartózkodott, igazi neve Csorba Bálint; ezért, hogy Tisza-Szőllősön elfogják. Csorba már rég üzi gaz mesterségét, nejét is meggyilkolta, a miért ez figyelmezteté, hogy a lopott pénzt ne költse oly bőven, mert majd gyanuba hozza magát. Az elfogott rablógyilkos jelenleg Baráth Endre tisza-járási csendbiztos kezében van Poroszlón, s onnan a helybeli csendbiztos fogja visszaszállitani.

* **A cselédintézet** tervét Tarcsai Lajos már beterjesztette a tanácshoz, s reméljük, hogy az nem sokára jóváhagyatik. Ez intézet, ha kellő pártfogásban részesülne, igen üdvös hatásu volna városunkra nézve, s talán segitene is valamit a cselédbajok szüntetésén.

* **A rendőrség figyelmet** telhivjuk a városban szerteszét nagy mennyiségben látható nádkészletekre; bajos volna azt hinni, hogy az épitészeti hivatal beleegyezésével volnának ezek elhelyezve; mert a mily helytelen a nád bentartása tüzrendőri szempontból, épen ugy megrovandó az szépészeti tekintetből. Ideje volna már, hogy a nádfedelek rakása valamennyire gátoltassék. Azt tudjuk, hogy tatarozásra van még engedély, de azt alig hihetjük, hogy a hatóság félszázadra szóló javitásokat engedne meg a nádfedeleken. (Beküldetett.)

* **Gyilkosság véletlenül.** Egy agyonvert embert bonczoltak fel tegnap, a vizsgálatból kitünt, hogy csakugyan ütések következtében halt meg. A dolog igy történt: egy polgár valami összezördülést csinált a háznál, a zajra a szomszédból odamentek a csizmadia-legények is az ablakra; a házsártoskodó ekkor a bámulókra förmedt, szóváltás kerekedett köztük, botra kaptak, s egymást jól elverték; de a legények ugy megtalálták ütni az embert, hogy az ennek következtében — meghalt. A tettesek mindent bevallottak, s most bevannak fogva.

* **Elveszett.** Kazinczy Ida petneházi nő a debreczeni vásár alatt egy táskát városunkban elvesztett, a taskában volt egy tárcza, több nyugta és értékpapir. A netalán megtaláló kéretik jelentkezni a kapitányi hivatalban Rab Lászlónál. Az illető jutalomra is számithat.

* **Egy talyigás** (Tóth Lajos) a mult éjjel lakóit vad dühében ki akarta hányni udvaráról, a minek azok természetesen ellenszegültek. A talyigás erre bothoz kapott, s egy nőt annyira elvert, hogy ennek élete menthetlenül áldozatul esik, ha a rendőrség közegei közbe nem lépnek. Egyébiránt ez ember ugy van ismerve, mint a leggonoszabb életü, s mégis meghagyták a talyigások közt. Most átadatott a királyi törvényszéknek.

* **Bucsuüdvözlet** Debreczen város n. é. közönségéhez. Mielőtt eltávoznánk e nemes város kebeléből, hol annyi éven keresztül a müvészetet hévvel pártoló közönség mindkettőnket oly érdemünk feletti kitüntetésben s szeretetben részesitett, kedves kötelességünknek érezzük most, midőn a bucsu ránk nézve fájdalmas pillanata már-már közelg, a n. é. közönségnek legőszintébb sziyből eredo meleg köszönetünket s ránk halmozott jótéteményeiért forro halánkat kifejezni. Fájdalmasan esik eltávozni nekünk különösen e nemes városból, hol a szinmüvészet a müpártoló közönség részéről oly megérdemlett figyelemben s méltánylatban részesül. De biztat bennünket a remény, hogy nem

---

TÁRCZA.

LENGYEL KAMAELEON.

— Beszély. —

(Vége.)

Midőn Szeverin felé fordult, tekintete előtt szégyenkedve s fájdalmas kifejezéssel süté le tekintetét.

— Uram! — szólt a lengyel ifju, — tompa hangon, most már szolgálatára állok.

Lubow némán nyult ismét zsebébe s onnan két pisztolyt véve elő, azokat Sansopolszky elé tartá.

Szeverin megérté a szándékot.

Elvette a pisztolyok egyikét s a terem tulsó szögletébe vonulva, várta ellentele lövését.

Lubow egy kérdő tekintetet vetett ellenfelére.

— Én vagyok a sértő, öné az első lövés — mondá aztán.

Szeverin fölemelte jobbját, czélzott és — lőtt.

Midőn a löpor eloszlott Lubow halvány, de szilárd arczára esett a lengyel ifju tekintete.

A lövés nem talált.

Az ezredes pár lépést közeledett Szeverin felé.

— Uram! én orosz vagyok s kötelességemnek kivántam eleget tenni, midőn önt elfogni akartam.

— Ön nem engedelmeskedett és én lőttem, de e nemes szivü hölgy közbeveté magát, mert . . . önt szerette!

Itt lesüté szemeit, hangja és arcza oly bámulatos volt, mint annak, ki kedvese ravatala mellett áll.

— Uram! én önkénytelenül bár, de mégis tényleg egy nemtelen tettet követtem el, egy oly életet oltván ki, mely nemcsak ön előtt . . . de előttem is kedves volt . . . Hiszen én is őszintén szerettem őt.

Most a pamlag felé fordult, melyen Iduna feküdt oly nyugodt, vidor arczczal, mintha aludnék.

— Ah, most érzem, mennyire szerettem őt. . . Ön szerencsésebb volt, mert általa viszont szerettetett. . . Golyójára biztam, hogy megbosszulja tettemet, de ön bibázott . . . pedig sokkal nemesebbnek ösmerem, mintsem rábirhatnám, hogy még egyszer lőjön. . . Önnek szabad őt siratnia, mert szerettetett általa. Én azonban csak véremmel engeszteltem meg szellemét.

Szeverin gyorsan szökött az ezredes felé, — de már késön.

A pisztoly eldurrant s midőn a löporfüst szétoszlott, Lubow már szétzuzott homlokkal feküdt a terem padozatán.

Margittay Dezső.

örökre válunk el a szinművészet debreczeni csarnokától, s még el fog jönni az általunk várva-várt idő, midőn ismét lesz szerencsénk e derék város lakosságát üdvözölhetni. Addig is fogadja a n. é. közönség legmelegebb bucsuüdvözletünket, s eddigi meleg rokonszenvéért hálánkat. A művészet szelleme maradjon e várossal s annak közönségével. Hazafiui tisztelettel maradtunk, Debreczenben, 1872, april 26. Mándoky Béla és neje. Morzsay Emma.

Szinházi szemle.

Szerdán: **„Don Carlos“** — A régóta kivánt előadás nem felelt meg a várakozásnak. A darab 2 fénypontja, Fülöp király és Pota márquis alakjai homályban maradtak. Rónai nem volt a vasakaratu zsarnok, nem a mélyeszü, emberismerő és e miatt embergyülölő fejedelem, hanem egy nejére féltékeny, és ezen szenvedélye által — aggkora miatt — megvető sajnálkozást gerjesztő férj. — Bercsényiben nélkülöztük a finom, ügyes nyilt szivü és magasztos gondolatokkal telt államférfiu nemes érzelmeit, melynek kifejezése annyira magával ragadja a közönséget, hogy tetté lesz a mit magáról elmond, t. i. hogy az egész emberiség nevében szól. Ő elejétől végig az volt, minek csak a perez sugallata folytán, s csak egy nagy czél kedvéért kellett volna lennie t. i. ármányszövő. Hangja pedig, mely a melegebb érzelem kifejezésére alkalmatlan, legjobb alakitását is hatálytalanná teszi. Rónainé legjobban fogta fel szerepét; az anya és feleség győzelme a szererő nő felett, megható kifejezést nyert játékában. Mándoky mérséklettel és benső tüzzel szavalt, s játszott. Közönség mérsékelt számmal volt jelen.

Délutáni posta.

— Fiume, április 26. A városi közgyülés Zichy gróf kormányzónak köszönetet szavazott.

— Zágráb, április 26. A modzuspotoki kerületben 27 unionista választatott 5 nemzeti ellen.

— Zágráb, április 26. Turrelli, nemzeti párti főagitátor Szlavoniában a pakraczi országgyülési képviselőjelölt sikkasztás miatt bünfenyitő vizsgálat alá vonatott.

— Bécs, april 26. hg Schwarczenberg érsek meg akarja kisérteni a feudalisták tiltakozását a császárhoz juttatni.

— Zágráb, april 26. A kopreinitzi kerületben csupa unionista választatott. — Tukay Nándor kormányjelölt iránt a nép közt nagy lelkesedés uralkodik.

A „Debreczen“
eredeti
MAGÁNTÁVIRATAI.

— Róma, april 27. A kamara a hittani szaknak az egyetemen felfüggesztése felett tanácskozik.

— Nápoly, april 27. Több egyén — kik a Vezuv kitörése megtekintésére mentek, s oda nagyon közel hatoltak, a földből hirtetlen kitörő tüz által elborittattak; mi miatt sokan meghaltak és megsebesittettek.

— Bécs, april 27. Az uj iskolai évre uj szigorlati szabályzat fog életbe léptettetni.

— London, april 27. Madridi magán tudósitások Don Carlosnak spanyol földre léptét jelentik. — Navarrában és Biscayában a fölkelő bandák növekedőben vannak.

— Páris, april 27. A német követ megérkezett, azonnal Thiershez ment Versaillesbe; azt mondják, hogy biztositásokat hozott kormányától az iránt, hogy Németország kész Franciaországnak segitségére lenni.

KÖZGAZDASÁG.

A debreczeni sz. Görgy napi országos vásár árjegyzéke.

(Folytatás.)

100 db. nyulbőr 30—35 fr; ökörszaru 65—70 fr; szaruhegy 5 fr 50—6 fr; nagyobb gyékény 120—140 fr; kissebb gyékény 60—70 fr; 1 mázsa sós szalonna 33—33 50 kr; sós háj 37 38 fr; juhturó 31—32 fr; nyersfaggyu 24—25 fr; kender kifésült 40—45 fr; kender fésületlen 32—36 fr; csepü 9—10 fr; montliszt 15 fr 40 kr; zsemlyeliszt 15 fr; sárgaviaszk 129 fr; tavalyi gubics 11—13 fr; foszlatlan uj toll 110—135 fr; ócska toll 40 60 fr; pehely uj 170—180 fr; pehely ócska 120—130 fr; enyv 40 fr; hirka gyapju kétszer nyiró 65—70 fr; egyszer nyiró 95—100 fr; magyar gyapju mosott 38 40 fr; mos atlan 21—26 fr; rongy fekete 5—6 fr.

Mai napon némely vidéki nyerészkedő által piaczunkra állittatott nehány szekér silány faju terményt igen magas áron akartak eladni; de az nem sikerült. Kértek a buza köbleért 12 frtot, rozsért 7 frt 20 krt, tengeriért 9 frt 50 krt, kölesért 8 frtot. Azonban az elkelt buza ára jegyeztetett 11 frt 50 kr, rozsé 6 frt 80 kr, tengerié 8 frt, kölesé 7 frt 20 kr, mely árakat a nem nélkülözhető közönség fizette meg csupán.

Időjárásunk: nyárias, kellemes.

Nyilttér.

Értesités.

Jó családból való két ifju Széchenyi-utczán a bazárban gyakornokul felvétetik.

223. 1—3.

Felelosszerk. és kiadótulajdonos: **OLÁH KÁROLY.**

HIRDETÉSEK.

Megbizásokat a császári királyi börse
részére elfogad az első
bécsi börze-, bank-, és bizományi ház
KÖSTLER és KATZMAYR
216 2—3
Bécs, Schottenring 32-ik szám alatt.
(Szeglet épület a Franz Josef Quai és Schottenring közt.)

Szélesen terjedt összeköttetéseink levén a bel- és külföldi bankintézetekkel, minden a börsére befolyással levő eseményt illetőleg — támaszkodva a legujabb távirati tudósitásokra — azon helyzetben vagyunk, hogy becses megbizóinknak jó tanácscsal szolgálhatunk.
Megbizások, bel- és külföldről, ha előbb már számla nyittatott; és levélbeli vagy távirati rendelet érkezett, azonnal készséggel teljesittetnek, és becses megbizóink leggyorsabban értesittetnek általunk.
Nyerészkedési vásáriások esetében a dolog teljes kifejlődéséig az árut jutányos költség mellett megtartjuk. Részletes programmok, kivánatra, bérmentve és dij nélküli megküldetnek.

Önkéntes árverés.

Debreczenben Varga-utczán 2235. szám alatt levő ház, 235 négyszögöl belsőtelekkel, 2 hold és 350 négyszögöl ondódi külső földjével, Bihari István, Bihari Zsuzsánna, Varjas Józsefné, és Bihari Katalin Kegyes Istvánné közös birtokosok osztatlan tulajdona a Debreczen városi 3024. számu telekjegyzőkönyvben foglalt, egészen tehermentes ingatlanság, a folyó 1872-ik évi május 15-ik napján délután 3 órakor a varga-utczai 2235. számu ház udvarán tartandó önkéntes, nyilvános árverés utján el adatni fog, erre a venni szándékozók azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek, — melyek vételi szerződés gyanánt szolgálnak, — Kola János ügyvéd irodájában (gr. Dégenfeld háznál) bármikor megtekinthetők.

214 1—3

A DEBRECZENI
IPAR ÉS KERESKEDELMI BANK

vesz és elad mindennemü állampapirokat, ipartársulati részvényeket, elsőbbségi kötvényeket, szelvényeket,

arany és ezüst pènzeket;

elad sorsjegyeket részletfizetésre:

magyar kir. nyeremény kölcsön sorsjegyeket, évenkénti	4	huzás	200,000 frt	főnyereménynyel,	6 frt	havi részletfizetés mellett,		
osztrák hitel intézeti	„	„	4 „	200,000 frt	„	10 frt	„ „	„
1864-ki Osztr. állam	„	„	5 „	250,000 frt	„	7½	„ „	„
1860-ki 5% es osztrák állam	„	„	4 „	300,000 frt	„	8 frt	„ „	„
1839-ki osztrák állam	„	„	1 „	150,000 frt	„	8 frt	„ „	„
törökbirodalmi 400 francos 3%-es	„	„	6 „	600,000 franc	„	6 frt	„ „	„
1864-ki 100 rubeles 5%-es orosz	„	„	4 „	200,000 rubel	„	10 frt	„ „	„
1866-ki	„	„	4 „	200,000	„	10 frt	„ „	„
Braunschweigi 20 tl.	„	„	4 „	30,000 tl.	„	4 frt	„ „	„

Az igazgatóság.

5 0—9

„DUNA“ biztositó társulat.

Ezennnel tisztelettel jelentjük, miszerint főügynökségünket Debreczen és vidékére

Stelisker és Lustig

urra ruháztuk át.

Ennélfogva felkérjük a t. cz. közönséget, mindennemü biztositási ügyekben nevezett főügynökeinkhez fordulni, kik az illető felvilágositásokkal, valamint bevallási formák s átnézetek ingyen példányaival mindenkor legnagyobb készséggel szolgálandnak.

Kelt Pesten, 1872. april 17.

A legf. helyen engedélyezett „Duna“ bizt. társulat **vezérügynöksége**
Kunewalder M. testvèrek.

Tisztelettel hivatkozva a fentebbi jelentésre, felkérjük a t. cz közönséget, mindennemü biztositási ügyekben ezentul hozzánk tordulni és meggyőződve lenni, hogy a bennünk helyezett bizodalomnak teljesen megfelelni ónajtunk.

Debreczen, 1872. april 18-kán.

Strelisker és Lustig
209 2—? iroda Széchenyi-uteza 1763.

Eladó majorsági föld.

Debreczenben a homokkert mellett, az izraelita temető hátuljánál 4 hold majorsági föld a rajta levő gazdasági épületekkel, u. m.: lakóház, két szoba és konyhával, istálló 10 lóra, egy magtár, melybe 600 köböl élet megfér, azután 2 akol 400 db. sertésre, végül 1800 zsup szalma, minden órán szabad kézből eladó. Van hozzá egy köblös luczernás is.

Értekezhetni a tulajdodssal a Kenesey ház alatti Liptai Sándor féle szappanos boltban. 197 6—8

Eladó tanyaföd.

A szepesi pusztán 15 nyilas tanyaföld, a rajta levő gazdasági épületekkel együtt, örök áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonos **HOFFMAN JÓZSEFFEL** Debreczen, Széchenyi-utczai **1806.** sz. a. — 193 3—3

Hirdetés.

A n. é. közönség tisztelettel értesittetik, miszerint a „nagyerdő“-t látogató fürdő közönség kényelmére azon ujitás tétetett, hogy gőzfürdők szerda kivételével mindennap szolgáltatnak ki, még pedig hétfőn és pénteken nők más napokon térfiak részére.

Kádfürdők mindenkor kaphatók. — Omnibuszok a nap minden órájában közlekednek.

Mindennemü legjobb italok, ugyszintén izletes, finom és jó magyar eledelek pontos és olcsó kiszolgáltatását, az e téren hirneves Vajda Károly vendéglős eszközli.

A n. érd. közönség szives pártolását kérve, **a „nagyerdő“ bérlője.**

224 1—3

Hirdetmény.

Egy helybeli füszer-üzletbe tanuló kerestetik, tudakozódhatni e lap szerkesztőségénél.

213 2—3

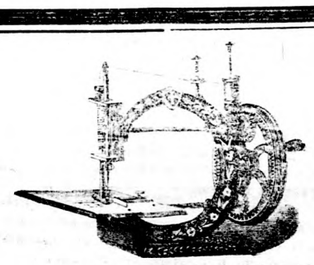

A. H. MENTZE
Legnagyobb varrógép raktàr.

Debreczen, Széchenyi-utcza 1813. sz. alatt.

Ámbár nálam folytonosan gazdag választékban találhatók Hoove Elias, Singer, Grover és Backer, Taylor (családi gép.) — Non plus ultra — Wileos Gibs és több mastéle szerkezetü varrógépek: batorkodom a t. közönségnek, illetőleg az urhölgyek figyelmét az egyes családok és iparosok használatára a szakértők által legjelesebbeknek elismert

Wheeler és Wilson-féle

varrógépekre felhivni, s egyszersmind megjegyezni; hogy Európában legnagyobb „Friester és Rossmann-féle“ varrógépgyárban készült Wheeler és Wilson féle gépek eredeti minőségben Debreczen városában és vidékén egyedül nálam kaphatók. Ugyszinte a valódi amerikai **Wheeler és Wilson** varrógépek egyedül nálam mindenkor kaphatók a valódiságáról jót állok!

A folytonosan növekvő szükséglet s egynehány száz vevőnek bizonyitványa, kiknek névsorát üzletem helyiségében mindenki megszemlélheti, felment minden további ajánlástol.

Magam személyesen oktatok, vevoket dijtalan, a gépek használatóságára 5 évi jótállás mellett: szolgálhatok magyar, német és franczia nyelven szerkesztett utmutatási füzettel.

Tü, czérna, selyem, legfinomabb gépolaj mindig kapható nálam, a legjutányosabb árszabály mellett. Nagy tisztelettel

A. H. Mentze.
a varrógépek egyetlen főügynöksége
Debreczenben és vidékén. 114

Eladó bikák.

Grót Dégenfeld Imre ur szegegyházi gazdaságában, az ujtehértói vasuti állomáshoz egy órányira Csáki-taj származásu 5 éves 8 darab. 4 éves 14 drb. 3 éves 7 drb. Összesen 29 darab **tenyész bika** határozott áron eladandó. A bikák május 1-től a nevezett helyen megtekinthetők, bérmentes levelekre válaszol

Madar Pál,
219 2—10 tisztartó.
U. p. Ujtehértó. Szegegyházán.

Értesités.

Szállitási és bizományi üzletemet, mely eddig Antalffy és Rosenberg czég alatt állott fen, e folyó hó 18-tól fogva saját nevem alatt vettem át, s azt tovább folytatom.

Főigyekvésem leend a n. é. közönség igényeinek tehetségem szerint mindenben megfelelni, s ez intézményt, mely közelismerés szerint hézagot pótol, a szükséghez képest fejleszteni.

Különösen ajánlom üzletemet a t. kereskedő urakon kivül, mindazoknak, kik a jövő **pünkösd alkalmával lakásokat** változtatván, költözködni fognak.

Az előbb jelentkezők előnynyel birnak. —

Megbizásokat eltogadok irodámban **Kohn és Weisz urak** üzletében Széchenyi utcza Guttmannféle házban és a Steiner féle fő dohánytőzsdében.

Számos megrendeléshez készülve és szerelve vagyok a n. é. közönség alázatos szolgája.

Rosenberg Albert
222 1—3 üzlettulajdonos.

Debreczen, 1872. Nyomatott részv. társ. könyvnyomdájában.